

รูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

A MODEL MANAGEMENT FOR EMPLOYMENT OF STUDENTS BANDONGMUANG
SCHOOL (DONGMUANG WITTHAYA), UDON THANI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

เกษร คำวิโส^{1,*}
Kesorn Khamwiso^{1,*}

(Received: February 12, 2025; Revised: March 24, 2025; Accepted: April 4, 2025)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ศึกษาโดยใช้ประชากรทั้งหมด 27 คน เลือกแบบเจาะจง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน เลือกแบบเจาะจง 2) สร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน เลือกแบบเจาะจง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมเป็นผู้บริหาร 30 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 แบบสัมภาษณ์ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบสอบถามความเหมาะสม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

2) รูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไก ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีงานทำหรือเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคต

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหาร, การมีงานทำ

¹ โรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

¹ Bandongmuang School (Dongmuang Witthaya), Udon Thani Primary Educational Service Area Office 2

* Corresponding author. E-mail: kesorn2509@gmail.com

Abstract

This article aimed to study 1) the current conditions, desired conditions and needs of management for employment of bandongmuang school (dongmuang witthaya), udon thani primary educational service area office 2. By using 27 teachers, with stratified random sampling. and interview 3 experts, by purposive sampling. 2) set a model, the informant group in focus group discussion of 9 experts, and the group of informants in the suitability assessment 30 school administrators, by purposive sampling. tools used in data collection including, the current condition questionnaire with a reliability value of 0.88. The desired condition questionnaire had a reliability value of 0.91., interview form, focus group discussion issue and suitability questionnaire. and satisfaction questionnaire. Statistics used in data analysis were percentage, average and standard deviation, and priority needs index.

The research results were found as follows;

1) Current condition at medium level, desirable condition at the highest level, and the number one need Career Preparation.

2) A model management for employment of students bandongmuang school (dongmuang witthaya), udon thani primary educational service area office 2, consistd of 5 parts: part 1 principles and objectives, part 2 procedure, part 3 mechanism, part 4 assessment guidelines, and part 5 success conditions. assessment results on appropriate at the highest level. This was an innovation in educational administration to encourage students to have jobs or as a guideline for their future careers.

Keywords: A Model, Management, Employment

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 และได้กำหนดเป้าหมายด้านผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3Rs8Cs ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8Cs ได้แก่ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ทักษะการสร้างสรรค์และทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวน ทักษะความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพและการเรียนรู้และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การบริหารเพื่อการมีงานทำ เป็นการสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ มุ่งให้นักเรียนมีความตระหนักรู้ในอาชีพ ได้สำรวจอาชีพ และการเตรียมตัวสู่อาชีพ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติสู่การได้สัมผัสโลกของการทำงานตามสภาพจริงจากสถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาประเทศไปสู่

Thailand 4.0 โดยผู้บริหาร ครูแนะแนวมีบทบาทสำคัญในการประสานความร่วมมือกับบุคคลองค์กร หน่วยงานในการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สร้างเสริมประสบการณ์ในสถานที่ทำงานจริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) และการเสริมทักษะและเสริมสร้างประสบการณ์อาชีพหรือการฝึกงานทำช่วยให้นักเรียนสามารถในการดำรงชีวิตและนำความรู้ที่ได้รับมาประกอบอาชีพในอนาคต เมื่อนักเรียนแสวงหาความรู้ ด้วยตนเองและได้รับความรู้จากครูทั้งด้านความรู้ โดยครูเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะ ความรู้และความเชี่ยวชาญ สร้างความรู้ ความเข้าใจในการเรียน เมื่อมีการบูรณาการโดยมุ่งเน้นการสร้าง ความรู้ และเข้าใจในเชิงลึกมากกว่าการสร้างความรู้แบบผิวเผิน การใช้สื่อที่สร้างขึ้นให้สอดคล้องกับความเป็นจริงหรือเครื่องมือที่มีคุณภาพในการวัดการเรียนรู้ เช่น ข้อสอบรูปแบบต่าง ๆ การทำงานร่วมกับผู้อื่น จำช่วยให้เตรียมความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่น การรู้ จักวิถีคิด การเรียนรู้ การทำงาน การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ภายในห้องเรียนและ นอกห้องเรียน การสื่อสาร การร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต และสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างราบรื่น (Pellegrino and Hilton, 2012)

ในการพัฒนาทักษะอาชีพให้แก่ นักเรียนเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาทักษะอาชีพและลด อัตราการว่างงานของเยาวชน แต่ในทางปฏิบัติยังพบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ดังนี้ ขาดความเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรกับทักษะอาชีพ หลักสูตรส่วนใหญ่เน้นวิชาการ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน ขาดการสอนทักษะอาชีพจริง เช่น ทักษะด้านดิจิทัล อาชีพอิสระ หรืออาชีพท้องถิ่น โรงเรียน ขาดทรัพยากรและความพร้อม ขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์และวัสดุฝึกอาชีพ ขาดครูที่มีความรู้ เฉพาะทางหรือประสบการณ์ด้านอาชีพ ไม่มีแหล่งเรียนรู้ หรือศูนย์ฝึกอาชีพที่เพียงพอ ขาดความร่วมมือจาก ภาคีเครือข่าย ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับสถานประกอบการยังไม่แน่นแฟ้น ไม่มีการฝึกงานจริง หรือ การจัดงานพิเศษให้นักเรียนเรียนรู้งานจากสถานประกอบการ ทศนคติของนักเรียนและผู้ปกครอง นักเรียน บางคนยังขาดความสนใจหรือมองว่าการฝึกงานทำเป็นเรื่องของอนาคต ผู้ปกครองมองว่าการทำงานระหว่าง เรียนเป็นภาระหรือทำให้เสียเวลาเรียน ขาดระบบติดตามผลและประเมินความสำเร็จ ไม่มีการประเมินว่า การฝึกอาชีพให้นักเรียนส่งผลจริงต่อการฝึกงานทำหรือไม่ และขาดระบบข้อมูลเชิงสถิติที่สามารถใช้วางแผน และปรับปรุงแนวทางได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

โรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา จากการดำเนินการบริหารจัดการ พบว่า นักเรียนมีความสนใจในการหารายได้ระหว่าง เรียน โรงเรียนมีการสนับสนุนให้นักเรียนฝึกงานทำ เพื่อให้เกิดรายได้เป็นพื้นฐานการเรียนต่อและการ ประกอบอาชีพในอนาคต แต่ยังคงพัฒนาในระบบการบริหารเพื่อให้เกิดคุณภาพโดยเฉพาะด้านการ ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกงานทำ โดยพัฒนานวัตกรรมการบริหารสำหรับการขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรม (โรงเรียน บ้านดงเมือง, 2567)

จากสภาพปัญหาของการบริหารเพื่อการฝึกงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมือง วิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหาร เพื่อการฝึกงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และ ความต้องการจำเป็น และเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อการฝึกงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมือง วิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เป็นการสนองนโยบายของ

กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานของต้นสังกัดยกระดับคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อการทำงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อการทำงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อการทำงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมเพื่อสนับสนุนงานวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหาร

รูปแบบการบริหาร เป็นวิธีการหรือแนวทางที่ผู้บริหารใช้ในการจัดการองค์กร การวางแผน การตัดสินใจ การสื่อสาร และการควบคุม เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารและนำเสนอ ดังนี้

รูปแบบการบริหาร หมายถึง โครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาพัฒนาการบริหารตามหลักการแนวคิดต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้สอดคล้องกับ Keeves (1988) ได้ให้ความหมายของรูปแบบ หมายถึง เป็นสิ่งที่แสดงโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกันเพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริง มีความสำคัญคือการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดทั้งจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏโดยการใช้การสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผังต่อเนื่อง เป็นต้น (เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2545) โดยทั่วไปแล้วองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารในการวิจัยประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไก ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ สอดคล้องกับ ชีระ รุญเจริญ (2553) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบไว้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการบริหาร เป็นโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาพัฒนาการบริหารตามหลักการแนวคิดต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไก ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบของโครงสร้างในการพัฒนานวัตกรรมการบริหาร

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเพื่อการมีงานทำ

การบริหารเพื่อการมีงานทำ เป็นแนวทางการจัดการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถมีทักษะและโอกาสในการมีงานทำทั้งระหว่างเรียนและหลังจบการศึกษา โดยเน้นการบูรณาการระหว่าง “การศึกษา” กับ “การประกอบอาชีพ” อย่างเป็นระบบและยั่งยืน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเพื่อการมีงานทำและนำเสนอ ดังนี้

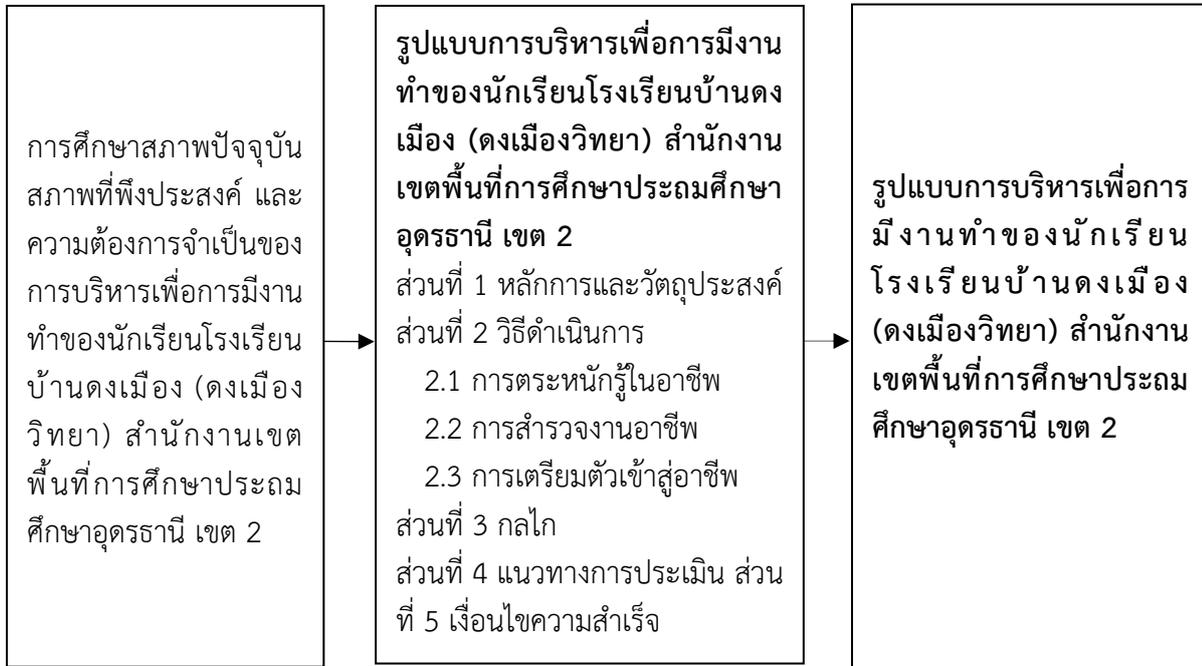
การบริหารเพื่อการมีงานทำ หมายถึง การพัฒนาผู้เรียนตามหลักการจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความคิดเป็นเหตุเป็นผลในการทำงาน สังเกตความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน รู้จักการหาโอกาสและช่องทางในการทำงาน สสำรวจการก้าวเข้าสู่โลกแห่งการทำงาน นักเรียนต้องได้รับการพัฒนาความรู้ทักษะ และเจตคติอันดีในการทำงานในอนาคต สอดคล้องกับสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2559) ได้ให้ความหมายของการเสริมทักษะและเสริมสร้างประสบการณ์อาชีพ หมายถึง เป็นระบบการศึกษามีการยืดหยุ่นและเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนตามหลักการจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความคิดเป็นเหตุเป็นผลในการทำงาน สังเกตความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน รู้จักการหาโอกาสและช่องทางในการทำงาน สสำรวจการก้าวเข้าสู่โลกแห่งการทำงาน นักเรียนต้องได้รับการพัฒนาความรู้ทักษะ และเจตคติอันดี มีความสำคัญคือ สร้างความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวนักเรียนเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันโดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน และทักษะจำเป็นสำหรับอาชีพเข้าด้วยกัน พัฒนาความมั่นใจและความเชื่อมั่นในตนเอง พัฒนาทักษะชีวิตและทักษะสากล ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ได้ให้ความสำคัญของการเสริมทักษะและเสริมสร้างประสบการณ์อาชีพไว้ว่า การเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน มุ่งเน้นการให้องค์ความรู้ การฝึกทักษะ เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวนักเรียนเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันโดยผสมผสาน องค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน และทักษะจำเป็นสำหรับอาชีพเข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของนักเรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับ Pellegrino and Hilton (2012) ได้ให้ความสำคัญของการเสริมทักษะและเสริมสร้างประสบการณ์อาชีพไว้ว่า ช่วยให้นักเรียนสามารถในการดำรงชีวิตและนำความรู้ที่ได้รับมาเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต เมื่อนักเรียนแสวงหาความรู้ ด้วยตนเองและได้รับความรู้จากครูทั้งด้านความรู้ โดยครูเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะความรู้และความเชี่ยวชาญ สร้างความรู้ ความเข้าใจในการเรียน

กล่าวโดยสรุป การบริหารเพื่อการมีงานทำ หมายถึง การพัฒนาผู้เรียนตามหลักการจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความคิดเป็นเหตุเป็นผลในการทำงาน สังเกตความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน รู้จักการหาโอกาสและช่องทางในการทำงาน สสำรวจการก้าวเข้าสู่โลกแห่งการทำงาน นักเรียนต้องได้รับการพัฒนาความรู้ทักษะ และเจตคติอันดีในการทำงานในอนาคต ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้ 1) การตระหนักรู้ในอาชีพ 2) การสำรวจงานอาชีพ และ 3) การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดที่ได้ศึกษา และทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย การบริหารเพื่อการมีงานทำ และรูปแบบการบริหาร โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) รูปแบบการออกแบบเชิงอธิบายตามลำดับ (Explanatory Sequential Design) พื้นที่วิจัย โรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด คือ ครู 27 คน (โรงเรียนบ้านดงเมือง, 2567) ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ในปีการศึกษา 2567 และการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ที่เป็นนักวิชาการ ผู้บริหารการศึกษา และผู้อำนวยการ ที่มีผลงานตำราและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา และผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา และมีผลงานเชิงประจักษ์ด้านการบริหารเพื่อการมีงานทำ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมี มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.50-0.80 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 มีความ

เชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.58-0.88 นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) และ 2) แบบสัมภาษณ์ มีความตรงเชิงโครงสร้างตามองค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 รวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2567 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสอดคล้อง และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสรุปประเด็นและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) ผู้วิจัยยกร่างด้วยตนเองจากข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) ด้วยการสนทนากลุ่ม กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการ กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารการศึกษา กลุ่มที่ 3 ผู้อำนวยการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา และวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา หรือการบริหารสถานศึกษา มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี และการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง ระหว่างเดือนตุลาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2567 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ประเภท 1) ประเด็นการสนทนากลุ่ม มีองค์ประกอบตามโครงสร้างของรูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 และ 2) แบบสอบถามความเหมาะสม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สร้างขึ้นตามแนวคิดของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) มีความตรงเชิงโครงสร้าง (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และผลการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าความต้องการจำเป็น โดยรวมรายด้าน

รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI (I-D) D	ลำดับ
	μ	σ	ระดับการดำเนินงาน	μ	σ	ระดับการดำเนินงาน		
1. การตระหนักรู้ในอาชีพ	3.44	0.53	ปานกลาง	4.54	0.51	มากที่สุด	0.320	2
2. การสำรวจงานอาชีพ	3.46	0.52	ปานกลาง	4.51	0.52	มากที่สุด	0.303	3
3. การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ	3.33	0.55	ปานกลาง	4.58	0.50	มากที่สุด	0.375	1
โดยรวม	3.41	0.52	ปานกลาง	4.54	0.51	มากที่สุด	0.332	

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) พบว่าสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.41, \sigma = 0.52$) สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54, \sigma = 0.51$) ลำดับความต้องการจำเป็น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ($PNI_{modified} = 0.375$) ลำดับที่ 2 การตระหนักรู้ในอาชีพ ($PNI_{modified} = 0.320$) และลำดับที่ 3 การสำรวจงานอาชีพ ($PNI_{modified} = 0.303$) ตาลำดับ และจากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียน พบว่า ควรมีการสร้างความรู้ในอาชีพที่สุจริตให้แก่แก่นักเรียน ควรมีการสำรวจศึกษาอาชีพในยุคดิจิทัลที่ลงทุนน้อยได้ผลกำไรตอบแทนมาก และเป็นอาชีพสุจริต และสร้างฐานข้อมูลสำหรับการเตรียมความพร้อมสู่โลกอาชีพเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผู้วิจัยนำเสนอผลการสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสนทนากลุ่มและนำนวัตกรรมไปตรวจสอบความเหมาะสม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหาร โดยรวมรายด้าน

รายการ	ความเหมาะสม			ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์	4.60	0.50	มากที่สุด	เหมาะสม
ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ	4.70	0.40	มากที่สุด	เหมาะสม
ส่วนที่ 3 กลไก	4.65	0.50	มากที่สุด	เหมาะสม
ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน	4.75	0.40	มากที่สุด	เหมาะสม
ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ	4.55	0.40	มากที่สุด	เหมาะสม
โดยรวม	4.65	0.44	มากที่สุด	เหมาะสม

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.44) พิจารณารายพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกส่วน ถือว่ามีความเหมาะสม เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.40) ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.40) ส่วนที่ 3 กลไก ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.50) ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.50) และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.40) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการบริหารเพื่อการมีงานทำนำมากำหนดนิยามศัพท์เฉพาะสำหรับสร้างตัวบ่งชี้ในแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ โดยศึกษาจากกลุ่มประชากรทั้งหมดเป็นครูในโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ผลการดำเนินการของการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) ทำให้ทราบว่า ในปัจจุบันโรงเรียนมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าเป็นระดับการดำเนินการบริหารที่ต้องพัฒนาให้มีความเฉลี่ยของผลการดำเนินการสูงขึ้น และสภาพที่พึงประสงค์ที่มีความประสงค์ที่จะให้มีการบริหารเพื่อการมีงานทำอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าครูต้องการให้มีการบริหารเพื่อการมีงานทำให้เป็นทางเลือกของนักเรียนในการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษาภาคบังคับ และเมื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นพบว่า การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด แสดงให้เห็นว่า การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการบริหารเพื่อการมีงานทำต้องมีการศึกษาและเสนอแนะแนวทางในการประกอบอาชีพเพื่อเป็นทางเลือกให้นักเรียนได้มีการเตรียมตัวสู่โลกของการทำงาน ดังที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้นำเสนอว่า แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 และได้กำหนดเป้าหมายด้านผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3Rs8Cs ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8Cs ได้แก่ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ทักษะการสร้างสรรค์และทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวน ทักษะความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับ สายเพ็ญ บุญทอง แก้ว (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการส่งเสริมสมรรถนะทักษะอาชีพของนักเรียน สำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ชนิกันต์ พัฒนินบูลย์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการ

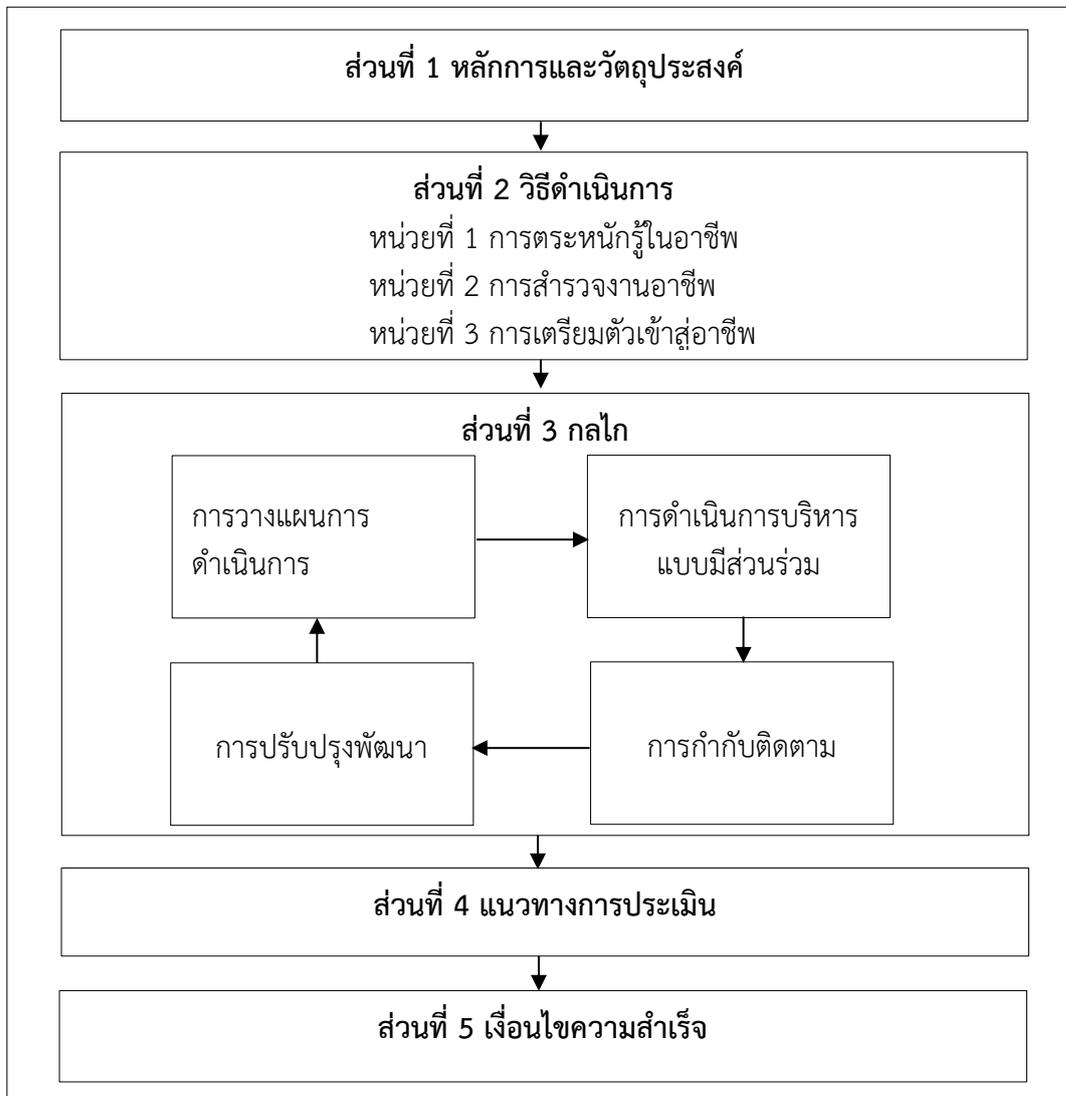
ภาค 11 ผลการวิจัยปรากฏพบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไก ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพนำมากร่างรูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำ แล้วนำเข้าสู่การตรวจสอบยืนยันด้วยการสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการบริหารเพื่อการมีงานทำที่มีคุณสมบัติเป็นนักวิชาการ ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อวิพากษ์และหาฉันทามติเกี่ยวกับร่างรูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำ และมีการประเมินเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมพบว่ามีเหมาะสมทุกส่วนซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารเพื่อการมีงานทำให้เกิดคุณภาพตามวัตถุประสงค์อย่างยั่งยืนต่อไป ดังที่ Pellegrino and Hilton (2012) ได้นำเสนอไว้ว่า การเสริมทักษะและเสริมสร้างประสบการณ์อาชีพหรือการมีงานทำช่วยให้นักเรียนสามารถในการดำรงชีวิตและนำความรู้ที่ได้รับมาเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต เมื่อนักเรียนแสวงหาความรู้ ด้วยตนเองและได้รับความรู้จากครูทั้งด้านความรู้ โดยครูเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะความรู้และความเชี่ยวชาญ สร้างความรู้ ความเข้าใจในการเรียน เมื่อมีการบูรณาการโดยมุ่งเน้นการสร้างความรู้ และเข้าใจในเชิงลึกมากกว่าการสร้างความรู้แบบผิวเผิน การใช้สื่อที่สร้างขึ้นให้สอดคล้องกับความเป็นจริงหรือเครื่องมือที่มีคุณภาพในการวัดการเรียนรู้ เช่น ข้อสอบรูปแบบต่าง ๆ การทำงานร่วมกับผู้อื่น จำช่วยให้เตรียมความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่น การรู้จักวิธีคิด การเรียนรู้ การทำงาน การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ภายในห้องเรียนและ นอกห้องเรียน การสื่อสาร การร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต และสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างราบรื่น สอดคล้องกับ อำนวย พุทธชาติ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนและการมีงานทำ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศ จากผู้ทรงคุณวุฒิได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เป้าหมายของรูปแบบ 4) กระบวนการนิเทศ (CORE Model) ประกอบด้วย 4.1) บริบทการนิเทศ (Context) มี 8 ตัวชี้วัด 4.2) ทิศทางและกระบวนการนิเทศ (Orientation) มี 9 ตัวชี้วัด 4.3) การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflection) มี 4 ตัวชี้วัด และ 4.4) การเสริมพลังสู่ความสำเร็จ (Empowerment) มี 8 ตัวชี้วัด 5) การประเมินรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และสายฟ้า หาสุข (2565) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเข้าใจเข้าถึงพัฒนาของโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 2) เนื้อหาของรูปแบบ มี 3 หน่วย ได้แก่ (1) เข้าใจ (2) เข้าถึง และ (3) พัฒนา 3) กลไกของรูปแบบ 4) การประเมินผล และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ เป็นรูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) ที่บูรณาการจาก การปฏิบัติหน้าที่จริงของครูในพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 การตระหนักรู้ในอาชีพ หน่วยที่ 2 การสำรวจงานอาชีพ และหน่วยที่ 3 การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ส่วนที่ 3 กลไก ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการ การติดตามตรวจสอบ และการปรับปรุงพัฒนา ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน ประกอบด้วย การประเมินความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และความพึงพอใจจากการ

ดำเนินการตามรูปแบบการบริหาร ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ โดยผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ คุมเรื่องความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพและมีการบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหา กระบวนการในการเป็นนวัตกรรมสำหรับนำไปใช้ในการบริหารเพื่อการมีงานทำได้สอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพตามวัตถุประสงค์อย่างยั่งยืนต่อไป

สรุป

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี แบ่งการดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) พบว่า ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 การตระหนักรู้ในอาชีพ หน่วยที่ 2 การสำรวจงานอาชีพ และหน่วยที่ 3 การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพส่วนที่ 3 กลไก ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น พบว่า การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าการบริหารเพื่อการมีงานทำในขั้นตอนของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ เป็นการดำเนินการที่ต้องอาศัยประสบการณ์ในการขับเคลื่อนการบริหารเพื่อให้นักเรียนได้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพในอนาคตอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดนโยบายการบริหารเพื่อการมีงานทำในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมมีการเสริมสร้างและกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดคุณภาพที่ยั่งยืน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) พบว่า ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสมน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการบริหารเพื่อการมีงานทำลงสู่การปฏิบัติต้องมีการกำหนดเงื่อนไขความสำเร็จให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาสู่การมีคุณภาพอย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น พบว่า การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็น

อยู่อันดับ 1 ควรมีการวิจัยในครั้งต่อไปในเชิงลึกด้านดังกล่าวให้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น ในลักษณะการวิจัยและพัฒนา เช่น

2.1 ควรวิจัยการพัฒนา รูปแบบการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพสู่การมีงานทำที่ยั่งยืน

2.2 ควรวิจัยการพัฒนา กลยุทธ์การบริหารเพื่อการมีงานทำด้านการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพที่มี

ประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ชนิกานต์ พัฒนิบูลย์. (2564). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 11*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2554). *การวัดผลและสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา). (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2567*. อุดรธานี: โรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา).
- สายเพ็ญ บุญทองแก้ว. (2563). *การพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สายฟ้า หาสีสุข. (2565). *รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเข้าใจเข้าใจพัฒนาของโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4*. *วารสารนวัตกรรมสังคมและเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน*, 5(2), 1 – 10.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *การเสริมทักษะและเสริมสร้างประสบการณ์อาชีพ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *รายงานผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมทักษะอาชีพแก่นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2559). *คู่มือการปฏิบัติงานศูนย์การศึกษาพิเศษ*. ราชบุรี: ธรรมรักษ์การพิมพ์.
- อำนวยการ พุทธชาติ. (2564). *การพัฒนา รูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะอาชีพและการมีงานทำ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Keeves, P.J. (1988). *Educational Research, Methodology and Measurement : An International Handbook*. Oxford: Pergamon.

Pellegrino J. W., & Hilton, M. L. (2012). *Education for Life and Work: Developing Transferable Knowledge and Skills in the 21st Century*. National Academy of Sciences.

